

Warszawa, 17-12-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.816.27.2023.JK

Pan

Tomasz Siemoniak

**Minister Spraw Wewnętrznych i
Administracji**

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze!

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich od lat z uwagą monitoruję sytuację i podejmuję działania na rzecz właściwego zabezpieczenia praw osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych, w tym romskiej mniejszości etnicznej. W szczególności z rosnącym niepokojem przyglądam się problemowi warunków socjalno-bytowych Romów i Romek mieszkających w Małopolsce.

Przedstawiciele Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w ubiegłym roku wizytowali osiedla romskie w Maszkowicach (gmina Łącko) oraz w Koszarach (gmina Limanowa). Poczynione obserwacje i uwagi zostały następnie przedstawione przeze mnie w wystąpieniu skierowanym do ówczesnego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji¹. Niestety, jak wynika ze skarg wpływających do Biura RPO, wskazane w wystąpieniu problemy pozostają aktualne.

¹ Wystąpienie RPO do MSWiA z dnia 17 lipca 2023 r. (znak: XI.816.27.2023.JK), dostępne pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-romowie-osiedla-malopolska-mswia-odpowiedz> [dostęp 11.12.2024 r.].

Mieszkańcy osiedli wciąż zmagają się z trudnymi warunkami socjalno-bytowymi, które negatywnie wpływają na wszystkie aspekty ich życia, w tym dostęp do rynku pracy, edukacji, opieki zdrowotnej oraz pogłębiają wykluczenie z lokalnego życia społecznego. Sytuacja ta trwa od wielu lat i nie ulega poprawie pomimo zaangażowania Wojewody, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Rzecznika Praw Obywatelskich.

Mojej uwadze nie umknęło wznowienie przez Wojewodę Małopolskiego prac Zespołu do spraw rozwiązywania problemów mieszkaniowych i sytuacji społeczno-bytowej społeczności romskiej w Maszkowicach² oraz powołanie Zespołu do spraw rozwiązywania problemów społeczności romskiej w Koszarach³. Jednak dotychczasowe prace Zespołów nie skutkowały sporządzeniem diagnozy społecznej pozwalającej na rozpoznanie sytuacji mieszkańców osiedla w Koszarach i skonstruowaniem kompleksowego planu rewitalizacji osiedli. Przygotowanie diagnozy społecznej opisującej specyfikę potrzeb mieszkańców osiedla w Koszarach oraz aktualizacja istniejącej diagnozy społecznej dotyczącej mieszkańców osiedla w Maszkowicach⁴, to konieczny do podjęcia krok, w celu trwałej poprawy warunków bytowych mieszkańców i mieszanek ww. osiedli. Aby sformułować plan kompleksowej rewitalizacji osiedla w Koszarach oraz osiedla w Maszkowicach, konieczne jest nie tylko ustalenie aktualnych danych o liczbie i charakterystyce mieszkańców, lecz także pogłębionej wiedzy o wyzwaniach, z którymi na co dzień mierzą się mieszkańcy osiedli oraz o ich potrzebach. Wydaje się, że przeprowadzenie diagnozy społecznej w Koszarach oraz aktualizacja istniejącej diagnozy społecznej dotyczącej Maszkowic, a następnie opracowanie kompleksowych planów rewitalizacji osiedli, to działania konieczne do podjęcia w celu spowodowania trwałej poprawy sytuacji na ww. osiedlach romskich. Realizacja ww. zadań wymaga wsparcia i zaangażowania Pana Ministra.

² Zarządzenie Wojewody Małopolskiego z dnia 11 lipca 2017 r. w sprawie powołania Zespołu do Spraw rozwiązywania problemów mieszkaniowych i sytuacji społeczno-bytowej mniejszości romskiej w Maszkowicach (nr poz. rej. 284/17, ze zm.).

³ Zarządzenie Wojewody Małopolskiego z dnia 16 maja 2024 r. w sprawie powołanie Zespołu do Spraw rozwiązywania problemów społeczności romskiej w Koszarach (nr poz. rej. 151/24).

⁴ Krzysztof Popiela wraz z zespołem „Diagnoza dotycząca społeczności Romskiej zamieszkałej w Maszkowicach”, 2018 r.

W Programie Integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021–2030 wskazano, że Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji rocznie może przeznaczać do 2% środków pochodzących z rezerwy celowej na zlecenie zadań niezbędnych do właściwego osiągnięcia celów Programu, w tym przeprowadzenia badań, przygotowania materiałów, studiów, analiz i opracowań dotyczących różnych aspektów sytuacji społeczności romskiej w Polsce.⁵

Zważając na powyższe, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1264, ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji na temat działań podjętych w ciągu ostatniego roku oraz działań planowanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji mających na celu poprawę niezwykle trudnej sytuacji bytowej mieszkańców ww. osiedli romskich w Małopolsce.

W szczególności proszę o wskazanie, czy rozważał Pan Minister skorzystanie ze swoich uprawnień przewidzianych w Programie romskim i przeznaczenie środków pochodzących z rezerwy celowej na zlecenie przygotowania diagnozy społecznej dotyczącej społeczności romskiej mieszkającej na osiedlu w Koszarach oraz opracowanie aktualizacji istniejącej diagnozy społecznej dotyczącej mieszkańców osiedla w Maszkowicach, a w następnym kroku zlecenie przygotowania planów kompleksowej rewitalizacji ww. osiedli.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Pani Posłanka Wanda Nowicka, Przewodnicząca Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP;

⁵ Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021–2030 (dalej jako: „Program romski”), str. 69.

2. Pan Jan Dziejna, Wójt Gminy Łącko ePUAP;
3. Pan Jan Skrzekut, Wójt Gminy Limanowa ePUAP.